

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА на експертите по качество на атмосферния въздух

Съфинансирано от
Европейския съюз

БЮЛЕТИН

февруари 2026

Тема на фокус

Всичко за ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 – започваме с източниците на праховото замърсяване

Основни източници на прахово замърсяване (ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10)

ФПЧ 2.5: **силна връзка с битово отопление на твърди горива, индустрия и транспорт**; повишено вторично образуване там, където амонякът от земеделие е ключов прекурсор.

ФПЧ 10: доминиращо **горене на твърди горива**, но също индустрия, земеделие и транспорт; плюс естествени приноси (морска сол, захарски прах).

Доклад за състоянието на качеството на атмосферния въздух за 2025 г. на ЕАОС

От къде идват ФПЧ 2.5 в градовете?

Данни за **София, Пловдив, Варна и Бургас** в Доклад "Качество на въздуха в европейските градове 2025" на Европейска комисия, Joint Research Centre (JRC)

Основни изводи от Доклада:

1. Местни действия: За много градове мерките на общинско ниво са ефективно средство за намаляване на нивата на ФПЧ 2.5, подобряване на здравето и ограничаване на икономическите разходи.
2. Специфичен подход: Целевите сектори и мащабите за справяне със замърсяването са строго индивидуални за всеки град.
3. Битово отопление: За повечето населени места допълнителните мерки в жилищния сектор на местно ниво (особено при изгарянето на биомаса) биха били изключително ефективни.
4. Селско стопанство: В много случаи мерките в земеделието на национално или европейско ниво биха донесли ясни ползи за качеството на градския въздух.
5. Тенденции (2019–2025 г.): Наблюдава се относителен ръст на градския принос, идващ основно от жилищния сектор (поради включването на кондензируеми частици), и спад в индустриалния компонент, дължащ се главно на общото намаляване на емисиите на серни оксиди.

Вижте повече

Виновен ли е транспортът? Частици от изгорели газове срещу частици от други транспортни елементи

Между 1990 и 2023 в ЕС-27 емисиите на прахови частици ФПЧ 10 и ФПЧ 2.5 от транспорта, включително емисиите, различни от отработените газове, са намалели съответно с 47% и 59%. Въпреки наблюдаваното значително намаление, фракцията на емисии, различни от отработените газове, например от износване на спирачки и гуми или от абразия на пътя, се увеличава в процентно отношение. През 2023 г. това е представлявало 77% и 60% от емисиите на ФПЧ 10 и ФПЧ 2.5 от пътният транспорт и се очаква да стане още по-значимо с прогресивната декарбонизация на сектора и увеличаването на масата на превозните средства поради по-голямото разпространение на по-тежки електрически превозни средства в състава на автопарка.

[Вижте повече](#)

Строителството като източник на прах/повторно запрашаване

Основните въздействия върху качеството на въздуха, които могат да възникнат по време на дейности по разрушаване и строителство са:

- отлагане на прах, водещо до замърсяване на повърхностите;
- видими прахови струи;
- дейности по разрушаване и строителство (включително земни работи и трасиране);
- емисиите на отработени газове от превозни средства и оборудване на обекта.

Ръководството на британския Институт за управление на качеството на въздуха предлага методология за оценка на риска от запрашаване по време на четири основни фази на строителния процес:

- Разрушаване (Demolition): Прах от събаряне на стари сгради.
- Изкопни работи (Earthworks): Преместване на земни маси, изкопи, временно депониране на почва.
- Строителство (Construction): Рязане на материали, бъркане на смеси, монтажни дейности.
- Пренос на замърсяване (Trackout): Разнасянето на кал и прах от гумите на камионите по обществената пътна мрежа.

[Ръководство на британския Институт за управление на качеството на въздуха \(IAQM\)](#)

Политики и регулации

Промени на европейско и национално ниво

Изменя се Наредбата за реда и начина за организиране на националните инвентаризации на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата

С приетите изменения и допълнения на Наредбата се цели транспониране на текстове от Делегирана директива (ЕС) 2024/299 и измененията, която тя прави в Директива (ЕС) 2016/2284, както и актуализиране на текстове. [Вижте повече](#)

Обществени консултации по Проект на Постановление на Министерски съвет се приемат изменения и допълнения в Устройствен правилник на Изпълнителна агенция по околна среда

Дата на откриване: 23.02.2026 г. | Дата на приключване: 25.03.2026 г.

Основната цел на проекта е да се осигури ефективно изпълнение на новите функции и правомощия на ИАОС, възложени със Закона за изменение и допълнение на Закона за ограничаване изменението на климата, публикуван в ДВ, бр. 81 от 3 октомври 2025 г. [Вижте повече](#)

Какво ни показват данните?

Актуални графики, анализи и ключови показатели

[НСИ публикува Годишни данни за околната среда за 2024 година](#)

През 2024 г. най-голям дял имат активите за пречистване и отвеждане на отпадъчни води (34%), следвани от активите за третиране на отпадъци (33%) и за **опазване на атмосферния въздух (27%)**. Спрямо 2023 г. делът на първата група намалява с 1 процентен пункт (от 35% на 34%), делът на втората нараства с 1 процентен пункт (от 32% на 33%), а третата остава без промяна (27%). [Вижте повече](#)

НСИ публикува електронна публикация Районите, областите и общините в Република България 2024

Изданиято съдържа данни за демографското и социално-икономическото състояние и околната среда на районите, областите и общините в Република България за 2024 г., като са подбрани едни от най-важните показатели за очертаване на профила и спецификата на областите, общините и териториалните единици за статистически цели. [Вижте повече](#)

Новото райониране на България влиза в сила от началото на 2027 г.

От 1 януари 2027 г. всички регионални статистически данни ще бъдат произвеждани, публикувани и разпространявани съгласно четирите нови региона от ниво 2: Северен - включващ областите Видин, Монтана, Враца, Ловеч, Плевен, Габрово, Велико Търново, Търговище, Русе, Разград и Силистра; Източен - включващ областите Добрич, Варна, Шумен, Бургас, Сливен и Ямбол; Южен - включващ областите София, Перник, Кюстендил, Благоевград, Пазарджик, Смолян, Пловдив, Стара Загора, Хасково и Кърджали; Столичен - включващ област София (столица). [Вижте повече](#)

Европейски атлас на ЕАОС за околната среда и здравето

Картите в Европейския атлас за здраве и околна среда (ЕЕНА - Health Atlas) представляват интерактивен инструмент на ЕАОС, който визуализира връзката между околната среда и здравето на гражданите в Европа. Те позволяват на потребителите да изследват как фактори като качеството на въздуха, нивата на шума и наличието на зелени площи влияят върху благосъстоянието на населението на местно и регионално ниво. [Вижте повече](#)

Общински инициативи

Община Сандански въвежда модерен и екологичен градски транспорт

[Вижте повече](#)

Общественият съвет по околна среда в Русе прие правилник и обсъди дейности за подобряване качеството на въздуха

[Вижте повече](#)

Над 1200 договора са сключени с домакинства от Община Хасково за подмяна на уреди с твърдо гориво с екосъобразни

[Вижте повече](#)

Общинските съвети обсъждат годишните отчети по програмите за качество на атмосферния въздух за 2025 г.

[Вижте повече](#)

Добра практика на месеца

Развитие на зелена система

"Зелена инфраструктура" като мярка срещу вторичното разпрашаване/ ФПЧ 10

Зелената система работи най-добре срещу прах/ресуспензия, когато е насочена към конкретни терени, натоварени с прахово замърсяване. Столична община изпълнява проект, финансиран от ПОС 2021-2027 за изграждане на зелена инфраструктура с конкретна цел намаляване на ФПЧ 10 чрез ограничаване на източници на вторичен прах и разширяване на зелените площи/видове с по-висока способност за улавяне на ФПЧ 10.

Когато мерките за развитие на зелената система са насочени към конкретни прахови източници (гол терен/ кални точки/ прахови коридори), тя подпомага стабилизацията на повърхности и намалява ресуспензията, вместо да осигурява „общо озеленяване“.

Вижте повече

Проекти и финансиране

Европейски програми (отворени/предстоящи):

- **European Urban Initiative – Innovative Actions (EUI-IA) Call 4 (отворена)**

Срокове: отворена от 25.02.2026, краен срок 15.06.2026 (14:00 CEST).

Кой може да кандидатства: градски власти над 25 000 жители.

Финансиране: общ бюджет ~€60 млн. ERDF, до €2 млн./проект, до 2 години.

Защо е подходяща за КАВ: темите включват "Climate action, environment and clean energy" (вкл. въздух/шум/зелена инфраструктура) и "Mobility" (вкл. намаляване на градско замърсяване).

Вижте повече

Ресурси

КАВ Речник

Ресуспензия на прах (resuspension): Ресуспензия е процесът, при който вече отложен прах (по улици, тротоари, банкети, строителни площадки и „кални точки“) се вдига обратно във въздуха от движение на автомобили, вятър или механични дейности. Тя е ключов механизъм за ФПЧ 10 (и частично за ФПЧ 2.5) в градовете, особено в сухи периоди.

Защо е важно за общините: Дори ако емисиите от отработени газове намаляват, ФПЧ 10 може да остане висок, ако прахът се натрупва по настилките и се „превърта“ чрез ресуспензия. Затова мерки като премахване на „кални точки“, контрол на праха от обекти и ефективно механизирано почистване са пряко свързани с управлението на ресуспензията.

Как да обясним на гражданите разликата между ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10

ФПЧ 10 са по-едри прахови частици – често идват от пътен прах, кални точки, строителство и ресуспензия (вдигане на прах от движението). ФПЧ 2.5 са по-фини частици, които проникват по-дълбоко в белите дробове и са по-рискови за здравето; при нас те най-често се увеличават през зимата заради отопление на дърва и въглища. Затова мерките за PM2.5 и PM10 са различни и трябва да се комбинират.

От мрежата

Обновени нормативни документи в раздел "Национално законодателство":

- [Наредба за реда и начина за организиране на националните инвентаризации на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата](#), посл. изм. и доп. на 17.02.2026

Нови анализи и доклади в раздел "Библиотека":

- [Специален доклад 05/2026: Устойчивост на пътуванията до работното място в градските райони](#)
- [Барометър на градската мобилност 2026 на кампанията „Чисти градове“/Clean Cities Urban Mobility Barometer 2026](#)
- [СОМ\(2026\) 42 final](#) Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Междинен преглед на Плана за действие за нулево замърсяване „Осигуряване на чист въздух и чисти океани, сладководни басейни и почви“
- [Устойчивост на европейските системи за мобилност 2025](#)
- [Качество на въздуха в европейските градове: Доклад 2025](#)
- [Установяване на зони с ниски емисии – Компилирана информация](#)
- [Ръководство за общините: Как да се приложи зона с ниски емисии като част от План за качество на въздуха](#)
- [Европейски атлас на ЕАОС за околната среда и здравето](#)

Обновени документи в профили на общини:

- Отчети за изпълнението на Програми за качеството на атмосферния въздух за 2025 г. на общините [Банско](#), [Монтана](#), [Шумен](#), [Айтос](#).
- Отчети за изпълнението на Програма за опазване на околната среда за 2025г. на общините [Бойчиновци](#), [Шумен](#), [Айтос](#), [Мизия](#), [Угърчин](#), [Летница](#), [Опан](#), [Борован](#), [Велики Преслав](#).

Събития

Европейската комисия обяви покана за участие в конкурса REGIOSTARS 2026- Inforegio - REGIOSTARS Awards

[Вижте повече](#)

Института по публична администрация представя възможности за обучение през 2026 г.

[Вижте повече](#)

Национална мрежа на експертите по качество на атмосферния въздух

<https://www.airnetwork.bg/>

Платформата на Националната мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух е създадена по проект BG16FFPR002-5.006-0001-C01 „Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух“, финансиран по програма "Околна среда" 2021-2027 г.

Получавате този имейл, защото сте се абонирали за нашия информационен бюлетин.

[Unsubscribe](#)